

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه :

جهت دریافت درجه دکترای پزشکی

موضوع :

بررسی اپیدمیولوژیک بیماری تب راجعه کنه ای در استان
اردبیل از اول سال ۱۳۷۷ لغایت ۱۳۷۹ (ه.ش)

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر شهنام عرشی

متخصص بیماریهای عفونی و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر مهرداد میرزاجیمی

متخصص کودکان و نوزادان و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی

پژوهش و نگارش :

علیرضا مدنی

سال تحصیلی ۸۰ - ۱۳۷۹

شماره پایان نامه: ۰۶۸

سوگند نامه پزشکی (اعلامیه ژنو ۱۹۴۷)

هم اکنون که حرفه پزشکی را برای خود اختیار می کنم با خود عهد

می بندم که زندگیم را یکسره وقف خدمت به بشریت نمایم.

احترام و تشکر قلبی خود را به عنوان دین اخلاقی و معنوی به پیشگاه

اساتید محترم تقدیم می دارم و سوگند یاد می کنم این وظیفه خود را با

وجدان و شرافت انجام دهم اولین وظیفه من اهمیت و بزرگ شماری سلامت

بیمارانم خواهد بود. اسرار بیمارانم را همیشه محفوظ خواهم داشت و

شرافت و حیثیت پزشکی را از جان و دل حفظ خواهم کرد. همکاران من

برادران و خواهران من خواهند بود. دین، ملیت، نژاد، عقاید سیاسی و

موقعیت اجتماعی هیچگونه تأثیری در وظایف پزشکی من نسبت به

بیمارانم نخواهد داشت. من در هر حال به زندگی بشر کمال احترام را

مبذول خواهم داشت و هیچگاه معلومات پزشکی ام را بر خلاف قوانین

بشری و اصول انسانی بکار نخواهم برد.

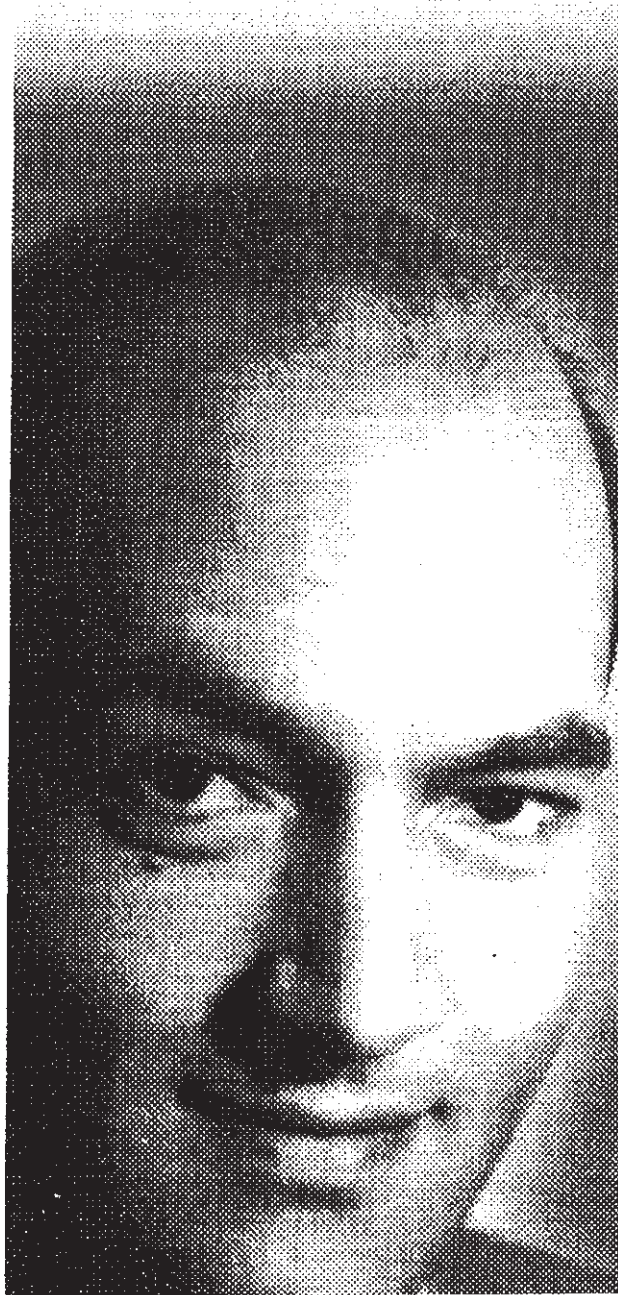
آزادانه به شرافت خود سوگند یاد می کنم آنچه را قول داده ام انجام

دهم.

نیایش

ای خداوند:

به علمای مامسئولیت، و به عوام ما علم،
و به مومنان ما روشنائی، و به
روشنفکران ما ایمان و به متعصبین ما
فهم و به فهمیدگان ما تعصب و به زنان
ما شعور و به مردان ما شرف و به پیران
ما آگاهی و به جوانان ما اصالت و به
اساتید ما عقیده و به دانشجویان ما... نیز
عقیده و به خفتگان ما بیداری و به
بیداران ما اراده و به مبلغان ما حقیقت
و به دینداران ما دین و به نویسندگان
ما تعهد و به نومیدان ما امید و به
ضعیفان ما نیرو و به محافظه کاران ما
گستاخی و به نشستگان ما قیام و به
راکدان ما تکان و به مردگان ما حیات و
به کوران ما نگاه و به خاموشان ما فریاد
و به مسلمانان ما قرآن و به شیعیان ما
علی و به فرقه های ما وحدت و به
حسودان ما شفا و به خود بینان ما
انصاف و به فحاشان ما ادب و به
مجاهدان ما صبر و به مردم ما
خودآگاهی و به همه ملت ما همت
تصمیم و استعداد فداکاری و شایستگی
نجات و عزت ببخش!

نیایش - معلم شهید دکتر علی شریعتی

❖ به یاد چشمانی آغاز می‌کنم که در فروغ هر معصومیت قصه ایمان
است.

❖ به یاد دستانی آغاز می‌کنم که در پس لرزه های خستگی، ستون امن
ایثار است.

❖ به یاد کلامی آغاز می‌کنم که هر لحظه، استمرار امید و قصه زندگی
است.

❖ و به تو تقدیم می‌کنم که القاء باورهای درست من هستی و دستانت
را می‌بوسم.

«ای موهبت خدا مادر»

***

از کجا آغاز کنم که هر لحظه گرمای وجودت را حس کردم و در جسم
خسته تو آرامش را می‌دیدم که عشق نامیده شد و به تو بالیدم آن زمان
که از زحمتهای و قطره های وجودت احیاءم کردی،

«به تو افتخار می‌کنم پدر»

تقدیم به:

«یگانه برادرم»

پدراهِ عزیز

برای تو که هر لحظه با دیدنت می آموزم و با
شنیدنت احساس غرور می کنم و کلمه سعادت را در
ذهن تو، به خاطر همه چیز به تو تقدیم می کنم.

***

تقدیم به:

«خواهران عزیزم»

الهه و افسون

که با سکوت، لبخند و امنیتی که در وجودتان یافتم
احساس خوشبختی کردم و دستتان مهربانان را
در دستانم خواهم فشرد و می دانم که هیچ گاه تنها
نیستم.

تقدیم به :

روح پاک پدر بزرگم

که اسوهٔ انسانیت، اخلاق و صمیمیت بود

تقدیم به:

استاد فاضل و دانشمند

جناب آقای دکتر شهنام عرشی

که در جامه صمیمیت و وقارشان
روح خاضعانه زیستن را دریافتم.

تقدیم به:

استاد بزرگوارم

جناب آقای دکتر مهرداد میرزازحیمی

معلم علم و اخلاق ، که تواضع را
از ایشان آموختم
و بر افتخار شاگردیش می بالم.

تقدیم به:

دوست و همکار بسیار ارجمندم

جناب آقای دکتر صادقی

که در تهیه و تنظیم پایان نامه
همکاری صمیمانه ای با بنده داشتند.

تقدیم به:

معلمان و استادان گرامی

عزیزانی که بارقه ای از نور بودند در ظلمت شب.
آنانکه دیدگان بی فروغمان را در برابر وسعت هستی
نیرو بخشیدند و قدمهای متزلزلمان را در طی طریق حیات
استوار ساختند.

و تقدیم به :

« بیمارانی »

که طب را برپالیشان آموختم ؛ باشد که التیام
بخش جزئی از دردهایشان بوده باشم.

۱	خلاصه .....
۳	فصل اول: کلیات .....
۴	مقدمه .....
۵	تب های بازگرد .....
۲۱	تاریخچه و مطالعات بیماری در جهان .....
۲۴	سابقه و انتشار جغرافیایی و تاریخچه مطالعه بیماری در ایران .....
۲۶	وفور تب های بازگرد کنه ای در ایران .....
۲۸	صفات کلی و طبقه بندی اسپروکتها .....
۲۹	صفات کلی و طبقه بندی بوریالها .....
۳۰	صفات کلی جنس بورلیا .....
۳۷	طبقه بندی بوریالها .....
۴۴	مخازن انگلی .....
۴۷	طبقه بندی کنه های ناقل تب بازگرد .....
۴۷	مرفولوژی آرگازیده ها .....
۴۸	ضمانم دهانی و مکانیسم تغذیه در آرگازیده ها .....
۴۹	عوامل مؤثر در تغذیه آرگازیده ها .....
۵۰	واکنش آرگازیده ها در برابر تحریکات محیطی .....
۵۱	فعالیت فصلی آرگازیده ها .....
۵۱	کلید تشخیص گونه های مهم جنس اورتیودوروس .....
۵۲	مشخصات اورتیودوروس تولوزانی (Ornithodoros. Tholozani) .....
۵۳	مرفولوژی اورتیودوروس تولوزانی .....
۵۵	بیولوژی اورتیودوروس تولوزانی .....
۵۶	اپیدمیولوژی و مشخصات بالینی تب بازگرد آندمیک (کنه ای) .....
۵۸	روشهای دیگر انتقال تب بازگرد کنه ای (بدون دخالت ناقلین) .....
۵۸	عوارض تب های بازگرد کنه ای .....
۵۹	مناطق انتشار تب بازگرد کنه ای در دنیا .....
۶۰	پیشگیری و مبارزه با کنه های آرگازیده .....

۶۳	فصل دوم: روش و مراحل پژوهش
۶۴	طراحی پروژه
۶۴	نمونه برداری
۶۴	روش آماری تجزیه و تحلیل
۶۴	فرضیات
۶۵	هدف اصلی
۶۵	اهداف فرعی
۶۶	« نمونه پرسشنامه »
۶۷	فصل سوم: نتیجه گیری
۶۸	آنالیز آماری داده ها
۸۵	بحث
۸۹	پیشنهادهای
۹۱	منابع و مأخذ
۹۱	منابع فارسی
۹۳	منابع خارجی
۹۵	پیوست: نمودارها

خلاصه

تب بازگرد کله ای (تب راجعه آندمیک) Tick Relapsing Fever یک بیماری حاد و عفونی است، که از اختصاصات عمده آن حملات متناوب تب و لرز و توکمسی می باشد که با پیشرفت بیماری تدریجاً از دوره های مختلف تب و لرز کاسته شده و بر دوره های بی تبی افزوده می گردد.

عامل بیماری انواعی از میکروارگانسیمهای اسپیروکتال از جنس بورلیا می باشد که توسط گونه های مختلف کله های نرم (آرگازیده) انتقال می یابد.

لیست انواع بورلیاهای کله ای و ناقلین آنها در کشور ایران به شرح مندرج در جدول زیر

می باشد:

نوع بورلیا	نوع کله	محل انتشار
<i>B.persica</i>	<i>O.tholozani</i>	آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، اردبیل، زنجان، همدان، قزوین، فیروزکوه، بوشهر، فارس، هرمزگان، سمنان، دامغان، خراسان
<i>B.baltazardii</i>	?	اردبیل
<i>B.microti</i>	<i>O.erraticus</i>	تهران، کرج، حصارک، قزوین، میانه، هرمزگان، ارومیه، بوشهر
<i>B.laryschewii</i>	<i>O.tartakovskii</i>	مشهد، گنبد کاووس، مراوه تپه، سرخس

بورلیای میکروتی (*B.microti*) و بورلیا لاتیشتوی (*B.latyshewii*) مختص جوندگان

می باشد و انسان به طور تصادفی به آنها آلوده می شود. بورلیا میکروتی در انسان از پاتوژنیسته بالا و بورلیا لاتیشتوی از پاتوژنیسته فوق العاده کمی برخوردارند.

مخازن بورلیای میکروتی شامل برخی جوندگان صحرائی از جمله میکروتوس سوسیالیس (*M.Socialis*) و تاتاراندیکا (*T.indica*) و مریسون پرسسیکوس (*M.Persicus*) و کتسه

اورنیتودوروس اراتیکوس (*O.erraticus*) می باشد.

مخازن بورلیای لاتیشتوی، جوندگان صحرائی از نوع رومومیس اوپیموس (*R.opimus*) و کله

اورنیتودوروس تارتاکوفسکی (*O.tartakovskii*) می باشد.

کله ها علاوه بر این که بورلیاها را از طریق ضمامن دهانی و مایع کوکسالی خود به میزبان انتقال می دهند، قادرند بورلیا را از طریق تخم به نسل بعدی خود نیز انتقال دهند. تب راجعه پرسیکا از پاتوژنیسته بالائی برخوردار است و عامل اصلی تب بازگرد کله ای در انسان محسوب می گردد.